

Мічурін Євген Олександрович,

доктор юридичних наук, професор

*(Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

ОСОБЛИВОСТІ ВІРТУАЛЬНИХ БЛАГ У СТАТИЦІ ТА ДИНАМІЦІ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті досліджені проблеми, що стосуються правового регулювання віртуальних благ. Виявлені особливості договорів та смарт-контрактів щодо віртуальних благ. Доводиться можливість застосування правового регулювання речових прав до вказаних об'єктів з урахуванням притаманних їм особливостей.

Науковою проблемою є права природа віртуальних благ. Проаналізовано можливість застосування поняття права власності до правового регулювання віртуальних благ. Фактичним володільцем віртуальних благ є особа, яка має права доступу до нього.

Ключові слова: віртуальна власність, віртуальні блага, криптовалюта, віртуальна власність.

Постановка проблеми. Однією з проблем сучасного інформаційного суспільства є стрімкий розвиток віртуальних благ та відповідних суспільних відносин й на фоні цього – недостатнє правове регулювання вказаної сфери. Так, правочини з криптовалютами вже укладаються, утім, правове регулювання залишається недостатнім, на що звертається увага в літературі [1, с. 50]. Бачення світу має спиратися на відповідну організацію наукового знання [2, с. 368]. Відтак має бути розроблений науковий погляд на правовий зріз проблем, пов'язаних із відповідним регулюванням віртуальних благ.

Цифрові технології займають чільне місце серед інших. Вони впроваджуються скрізь: від управління військовими системами безпілотних літальних апаратів до керування без участі людини легкових автомобілів. Від навчання студентів за допомогою систем із штучним інтелектом до програм виявлення злочинців через розпізнавання облич. Із подальшим розвитком штучного інтелекту тенденція з впровадженням об'єктів цифрових технологій в усі сфери суспільного життя буде ще більш поглиблюватися. Наразі у праві розпочався процес врегулювання окремих аспектів, що стосуються віртуальних благ.

Правовідносини щодо віртуальних благ досліджуються різними галузями права, не завжди узгоджено, що не вносить позитиву у загальну картину. Так, правове регулювання в мережі Інтернет складається з юридичних норм, які входять до складу декількох галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального, інформаційного, міжнародного та деяких інших [3, с. 149]. Проблемою є з'ясування правової природи віртуальних благ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми правового регулювання віртуальних благ вже досліджувалися вітчизняними вченими.

Так, С.І. Шимон дослідила юридико-технічні прийоми, що дозволяють врегулювати існуючими нормами права суспільні відносини, які виникають з приводу залучення до цивільного обороту нетрадиційних для ньо-

го об'єктів [4, с. 194]. О.В. Кохановська приділила увагу об'єктам цифрових технологій з інформаційно-правових позицій із застосуванням цивільно-правових підходів [5, с. 94–98]. К.Г. Некіт висловила позицію щодо цифрових даних та інформації як об'єктів права власності [6, с. 38–44]. Невирішеною частиною проблеми залишається з'ясування правової природи віртуальних благ.

Метою статті є з'ясування правової природи віртуальних благ, виявлення тенденцій, які намітилися щодо існування таких об'єктів у праві. Досягненню цієї мети сприяє виявлення напрямків розвитку правової доктрини щодо віртуальних благ.

Виклад основного матеріалу. У ст. 177 ЦК України вказано, що об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага. Відтак має йтися про «віртуальні блага», але не про «віртуальні активи», «віртуальну річ» (віртуальні блага не є матеріальними об'єктами, як речі).

Для того, щоб підтвердити належність блага певній особі, цивілістами розроблена парадигма абсолютного права, що існує із часів Стародавнього Риму. Перелік абсолютних прав не є вичерпним. Речове право належить до абсолютних прав, утім, до абсолютних прав належать інші майнові та особисті немайнові права.

Теоретична можливість застосування до віртуальних благ концепції речових прав існує. За Р. Саватьє, є абстрактні права на безтілесні речі, що мають вартість, грошову цінність [7, с. 53]. Існує визначення «нематеріального активу», безтілесних об'єктів, що охороняються суб'єктивним правом та мають майнову цінність [8, с. 157]. Відтак нематеріальні об'єкти можуть мати майнову цінність. Саме до таких належать досліджувані віртуальні блага. Так, криптовалюта, окремі об'єкти комп'ютерних ігор мають нематеріальну форму, утім, економічно цінні, можуть бути виражені у грошах.

Поширення режиму права власності на нематеріальні об'єкти є певним юридико-технічним прийомом,

коли виникає необхідність урегулювати суспільні відносини, які виникають при залученні до цивільного обороту нетрадиційних об'єктів [4, с. 194]. Це стосується віртуальних благ.

Застосування режиму правового регулювання речових прав щодо окремих віртуальних благ з урахуванням особливостей їхньої правової природи є можливим. Скоріш за все законодавець вдасться до цього у найближчому за часом правовому регулюванні.

Так, свого часу панівною при правовому регулюванні інтелектуальної власності стала пропріетарна теорія права інтелектуальної власності. Вона передбачає дію механізму правового регулювання права власності на правовідносини щодо результатів інтелектуальної творчої діяльності людини. Недоліки виявляються, наприклад, при розпорядженні, а саме – при відчуженні речі право на неї переходить до набувача, і у відчужувача (попереднього власника) припиняється право власності на річ. Утім, при передачі прав на об'єкт права інтелектуальної власності (лекцію, комп'ютерну програму тощо) права на ці об'єкти можуть залишатися у творця і водночас переходити до інших осіб.

Із часом щодо об'єктів права інтелектуальної власності була розроблена спеціальна правова концепція – виключних прав. Утім, правове регулювання пропріетарною теорією об'єктів права інтелектуальної власності з урахуванням їхньої особливості на певному етапі було ефективним.

Концепцією речового права можна застосувати щодо віртуальних благ. Адже ефективність правового регулювання речовим правом об'єктів, що мають майнову цінність, є значною. Вона перевірена часом. Головне – враховувати особливості віртуальних благ при такому правовому регулюванні.

Застосування таких прийомів дозволить врегулювати віртуальні блага вже зараз через відомі теорії, що стосуються об'єктів, які мають майнову цінність. Такою теорією є теорія речових прав. Вона вже тисячоріччями дозволяє врегулювати права на об'єкти, що мають майнову цінність. Специфіка віртуальних благ, які мають майнову цінність полягає, у тому, що, на відміну від речей, вони є нематеріальними. Вказана особливість при правовому регулюванні віртуальних благ має неодмінно враховуватися, й вони можуть бути як така собі «квазіріччя» із розповсюдженням на неї окремих положень про речове право.

Особливості правової природи речей і особливостей віртуальних благ є наявними. Так, є можливим здійснити стягнення на річ, наприклад, автомобіль, та фізично вилучити його в особи. Зробити це із криптовалютою чи іншим віртуальним благом так само не вийде через їхню нематеріальну природу. Вони можуть змінювати матеріальні носії, переноситися мережею Інтернет. Відтак на майбутнє потрібними є спеціальні підходи до віртуальних благ.

Володільцем віртуальних благ є особа, що має права доступу до них. Цей доступ відбувається через автентифікацію та верифікацію (авторизацію). Автентифікація є підтвердженням того, що вхід у систему здійснює належний користувач електронного ресурсу. Це є проходження перевірки автентичності при вході. Авторизація є процедурою, що дозволяє робити користувачу певні дії у електронній системі після входу (перевірка, результатом якої є підтвердження прав особи на вчинення тих чи інших дій в системі). Автентифікація та авторизація може відбуватися, наприклад, через введення логіну, паролю чи іншим способом, передбаченим для доступу

до електронної системи. Через це надається доступ до віртуального блага, що знаходиться у електронній системі: локальній (наприклад, апаратний пристрій у вигляді криптогаманця) чи глобальній, що має доступ до Інтернету. Відтак вчинення будь-яких дій в електронній системі відбувається через надання відповідних прав доступу особі через її автентифікацію та верифікацію (авторизацію). Скажімо, для такого віртуального блага, як криптовалюта, залежно від обраного способу її зберігання доступ може здійснюватися через комп'ютер або через апаратний пристрій у вигляді криптогаманця.

Зі Стародавнього Римського права відомою є володільницька конструкція юридичного панування над річчю. Якщо припустити, з особливостями, про які йшлося вище, що віртуальне благо є такою собі «квазіріччю», пануванням над таким об'єктом є наявність доступу до нього. Доступ відбувається через автентифікацію та авторизацію після введення логіну, паролю, виконання інших засобів ідентифікації, передбачених електронною системою доступу до віртуальних благ.

Передати нематеріальний об'єкт, яким є віртуальне благо у фізичному сенсі, скажімо, передати матеріальний носій з віртуальним благом, не є головним. Так, особа може мати матеріальний носій з криптовалютою на апаратному пристрої у вигляді криптогаманця, але доступ (логін, пароль) при цьому буде відсутній. Від такого фізичного володіння носієм віртуальних благ немає жодної користі. Навпаки, одержання доступу до віртуального блага через авторизацію, верифікацію на будь-якому носії (локальному, мережевому) буде вказувати на надання й існування можливості юридичного панування над таким об'єктом.

Речове право забезпечує стан належності певних благ особі, панування над благом. Утім, вчинення правочинів (зокрема, договорів) забезпечує цивільний обіг благ. Відтак є необхідним з'ясувати одну з проблем цивілістики: чи застосовними є класичні класифікації договорів до віртуальних благ? Візьмемо для прикладу класифікацію договорів за правовою метою, що знайшла утілення у чинному ЦК України: договори про перехід майна у власність, у користування, про надання послуг, про виконання робіт тощо.

Якщо припустити, посилаючись на наведені аргументи, що віртуальне благо з урахуванням його особливостей (нематеріальний характер тощо) може розглядатися як квазіріччя, є підстави для аналізу щодо договорів про передавання майна у власність чи користування. Важливо підкреслити, що наведене нижче буде стосуватися лише оборотоздатних віртуальних благ. Адже із впровадженням цифрових технологій з'являються окремі об'єкти, які не є оборотоздатними, наприклад, цифровий підпис. Останній тісно пов'язаний із особою користувача, через що такий об'єкт не є оборотоздатним й не може жодним чином відчужуватися чи передаватися у користування.

Центральне місце серед оплатних договорів про перехід майна у власність посідає договір купівлі-продажу. Чи можуть бути застосовані окремі положення про купівлю-продаж до віртуальних благ, скажімо, до криптовалют? Це залежить від того, яка концепція абсолютних прав буде покладена законодавцем в основу при регулюванні віртуальних благ. Вже були наведені аргументи про можливість застосування конструкції речового права. Тоді коректним є казати про те, що до віртуальних благ буде застосовною ст. 655 ЦК України. Зокрема, у розумінні: за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати

товар у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. Те, що криптовалюта є товаром у цивільному обороті, не викликає сумніву. Єдине, що має йтися про забезпечення можливості доступу до такого об'єкта (криптовалюти), про що йшлося вище. Надання набувачеві доступу до обумовленої договором суми криптовалюти є належним виконанням.

Якщо віртуальні блага є підставами, так би мовити, купувати та продавати (з урахуванням особливостей, притаманних таким об'єктам), у цивільному праві через концепцію договірної свободи (враховуючи, зокрема, ст. 6 ЦК України), можна укладати й безоплатні договори із віртуальними благами.

Щодо договорів з переходу майна у користування. Якщо особа має право на віртуальне благо, вона вправі надавати доступ до таких об'єктів іншим особам на певний час (згідно зі ст. 6 та іншими ЦК України, що стосуються диспозитивності та свободи договору). Відтак є підстави казати, з певною часткою умовності, про застосування до віртуальних благ конструкції договорів з переходу майна у користування.

Договори щодо віртуальних благ можуть стосуватися надання послуг, виконання робіт. Так, укладання договору із тестування комп'ютерної програми передбачає надання певної послуги – вчинення дій виконавця із тестування програми. Якщо тестування не виявить помилок у роботі програми, це поглинається юридичною конструкцією надання послуг. Адже корисний ефект отримується через процес тестування. Крім того, тестування може виявити помилки, що потребують зміни програмного коду, вчинення інших дій із покращення програми, усунення виявлених помилок. Останнє вже передбачає внесення змін у програму, що може підпадати під ознаки договорів про виконання робіт згідно з наявним у цивілістиці підходом.

Мало відповідають системі договорів у цивільному праві так звані «смарт-контракти». Вони відрізняються наявністю волевиявлення сторін договору, що стосується його виконання чи окремих його частин шляхом автоматизації через застосування комп'ютерної програми з використанням розподіленого реєстру цифрових транзакцій.

Проблемою смарт-контракту є відсутність прив'язки його апаратної (програмної) частини до законодавства та можливість технічно програмувати будь-яку послідовність дій, яка може нагадувати виконання зобов'язань. Утім, обов'язковим є додержання вимог законодавства до зобов'язань, зокрема, що стосується їхнього виконання. У літературі вказано, що виникла проблема (починаючи із 60-х років ХХ сторіччя), коли юриспруденція певним чином ігнорувала досягнення інформатики. Це було зумовлено насамперед відсутністю в їх потенційних користувачів елементарних навичок роботи на комп'ютерній техніці, обмеженістю уявлень про коло можливостей нових технологій. Фахівці ж із математики та кібернетики не мали юридичної підготовки, отже, не могли самостійно формулювати завдання, які могли б бути вирішені за допомогою ЕОМ [2, с. 375].

Смарт-контракт не є лише електронною формою договору як-от звичайний контракт, але поданий не на папері, а в електронному вигляді (скажімо, електронним листом). Тоді б це була проста письмова форма договору згідно зі ст. 207 ЦК України.

На відміну від цього, смарт-контракти передбачають наявність спеціальної комп'ютерної програми, яка припускає виконання послідовно передбаченої нею

дії лише за умови виконання попередньої, що була до того передбачена смарт-контрактом. Це контролюється на апаратному рівні. Відтак є необхідним виконання певних дій, що відбувається завдяки програмі, яка є «рушійною силою» певного смарт-контракту. Кожен наступний крок є неможливим без здійснення попереднього, що заздалегідь запрограмовано. Порушення протоколу (порядку дій) не пропустить комп'ютерна програма смарт-контракту.

Фактична передача речей не контролюється програмою, утім відомості про це вносяться у порядку, передбаченому смарт-контрактом. В якості прикладу наведемо доставку, що надається відомим сайтом із продажів. Гроші покупця резервуються, а при отриманні ним поштового відправлення розблоковуються та спрямовуються на рахунок продавця. Ознакою смарт-контракту тут є те, що виконання обов'язків відбувається із залученням комп'ютерної програми у автоматизації процесів переведення коштів. З часом подібні процеси будуть все більше автоматизовані, що вказує у перспективі на більшу затребуваність смарт-контрактів.

ЦК України має бути доповнений у загальних положеннях про договір нормами про смарт-контракт. Договори, такі як купівля-продаж, поставка тощо, можуть бути доповнені смарт-контрактами. Так, договір купівлі-продажу може мати додаток у вигляді смарт-контракту як програмної (автоматизованої засобами електронної алгоритмізації) частини щодо виконання договірних обов'язків. Скажімо, на програмному рівні може відбуватися здійснення належних із покупця платежів, які попередньо резервуються автоматизованою системою та переводяться продавцю при отриманні покупцем товару.

Через закріплення у законодавстві загальних положень про смарт-контракти до елементів договору певного виду (купівлі-продажу, оренди тощо) необхідно буде застосовувати положення законодавства про такий договір і, відповідно, у частині щодо смарт-контракту – спеціальні положення, що регулюватиме смарт-контракти. До комп'ютерної частини смарт-контракту може долучатися укладений у письмовому вигляді класичний (як варіант, з електронними підписами сторін), договір певного виду: купівлі-продажу, оренди тощо. Це необхідно для розуміння волевиявлення сторін при укладанні такого договору. Має бути зазначення положень про смарт-контракт з посиланням на апаратні (програмовані) ресурси, у загальному вигляді – на механізм їхньої дії та закладені у них алгоритми, їхній вплив на виконання прав та обов'язків за договором.

У літературі наголошується, що смарт-контракти – це відповідні комп'ютерні програми, які реєструють та (або) виконують умови договору, характеристики якого були попередньо чітко визначено, коли термін його дії добігає кінця (фінансові кредити, голосування, випуск акцій, договір та ін.). Цифровий характер договору дозволяє сторонам договору налагодити ділові відносини без необхідності довіряти один одному, причому без участі третіх осіб чи державної влади. Сама система гарантує чесність угоди та її виконання. Завдяки блокчейну людський фактор виключається, всі частини договору зв'язуються між собою. Договір має захищене від підробок підтвердження [9, с. 40]. Через участь програмного забезпечення у виконанні смарт-контракту їх ще іноді називають «розумними контрактами». Виконання зобов'язань за смарт-контрактами, таким чином, є автоматизованим за допомогою комп'ютерної програми. Завдяки Blockchain, що дублює ланцюжки

із інформацією на багатьох окремих носіях, данні у контракті чи про нього неможливо підробити, спотворити, замінити іншими. Частина договору, що написана на мові програмування, виконується автоматично через виконання певних, передбачених алгоритмом дій стороною договору.

У смарт-контракті є, таким чином, дві частини: перша – суто юридична, відтак сторони цього контракту мають додержуватися вимог ЦК України (зокрема, ст. ст. 207, 638, 639), і, так би мовити, технічна (апаратна, комп'ютерна, програмна) частина. Остання за запрограмованим алгоритмом передбачає виконання визначених дій (певних зобов'язань), наприклад, переведення грошей продавцю. Якщо поштовим відділенням у зрозумілій програмі формі буде підтверджено факт отримання товару покупцем, гроші розблоковуються програмою і переводяться продавцю. Однією з істотних умов договору тоді буде про та, згідно з якою виконання договору відбувається у програмно реалізованому середовищі (наприклад, на блокчейні).

Із цивільно-правової точки зору смарт-контракт є договором. Відтак при його укладенні мають бути додержані вимоги щодо чинності правочинів (ст. 203 ЦК України). Для укладення смарт-контракту необхідним є додержання вимог ст. 638 ЦК України. Важливим є також додержання вимог ст. 639 ЦК України, зокрема її наступних вимог. Якщо сторони домовилися укласти договір за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, він вважається укладеним у письмовій формі. Частина 3 ст. 639 ЦК України встановлює: якщо сторони домовились укласти у письмовій формі договір, щодо якого законом не встановлена письмова форма, такий договір є укладеним з моменту його підписання сторонами. При цьому законодавство України припускає наявність електронного підпису, зокрема, смарт-контрактів.

Смарт-контракт може бути як реальним, так і консенсуальним. Стаття 640 ЦК України вказує, що договір є укладеним з моменту одержання особою, яка направила пропозицію укласти договір, відповіді про прийняття цієї пропозиції (консенсуальний договір). Якщо відповідно до акта цивільного законодавства для укладення договору необхідні також передавання майна або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передавання відповідного майна або вчинення певної дії (реальний договір).

Проблемою є те, що теоретично засобами алгоритмізації можна спроектувати смарт-контракт, який буде стосуватися, скажімо, майна, яке вилучене з цивільного обороту. При цьому комп'ютерна система зможе забезпечити його «виконання», зокрема переведення грошей після здійснення визначених алгоритмом дій. З точки ж зору права такий правочин є недійсним. Відтак при алгоритмізації процесів виконання зобов'язань у смарт-контрактах слід чітко додержуватися вимог законодавства щодо укладення правочинів та виконання зобов'язань. Технічна можливість окремих процесів через алгоритмізацію при цьому не завжди означає юридичну вірність укладення окремих «смарт-контрактів».

Програмний код смарт-контракту, таким чином, має бути долученим до певного договірної виду – договору про перехід майна у власність, користування, про надання послуг, виконання робіт, спільну діяльність тощо. У бідь-якому випадку смарт-контракти мають відповідати нормам законодавства, що стосуються правочинів, договорів, зобов'язань. Вони мають бути укладені з додержанням загальних норм цивільного законодавства, зокрема ст. 3 ЦК України «Загальні засади цивільного законодавства». Ними, зокрема, є: неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини; неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом; свобода договору; свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом; судовий захист цивільного права та інтересу; справедливість, добросовісність та розумність.

При вчиненні смарт-контрактів мають дотримуватися межі здійснення цивільних прав, встановлені у ст. 13 ЦК України. Зокрема, необхідно наголосити, що при здійсненні своїх прав особа зобов'язана утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб, завдати шкоди довкіллю або культурній спадщині. Не допускаються дії особи, що вчиняються з наміром завдати шкоди іншій особі, а також зловживання правом в інших формах. При здійсненні цивільних прав особа повинна додержуватися моральних засад суспільства. Не допускаються використання цивільних прав з метою неправомірного обмеження конкуренції, зловживання монополією становищем на ринку, а також недобросовісної конкуренції. Відтак правомірним є укладення лише таких смарт-контрактів, які здійсненні із додержанням вимог законодавства.

Висновки. Для правового регулювання віртуальних благ є можливим застосування концепції речових прав з урахуванням особливостей таких об'єктів та лише настільки, наскільки це відповідає їхній природі як нематеріальних об'єктів.

Існує особливість права володіння щодо віртуальних благ. Зокрема, володільцем віртуального блага є особа, яка має права доступу до нього. Цей доступ відбувається через аутентифікацію та верифікацію (авторизацію). Зокрема, шляхом введення логіну та паролу.

До віртуальних благ є можливим застосування окремих класифікацій договорів, що існують у цивільному праві. Це стосується класифікації договорів за правовою метою: договори про перехід права власності, права користування, надання послуг, виконання робіт. Її є можливим застосувати до віртуальних благ з урахуванням особливостей таких об'єктів.

У процесі алгоритмізації процесів виконання зобов'язань у смарт-контрактах слід чітко додержуватися вимог законодавства щодо укладення правочинів та виконання зобов'язань. Технічна можливість окремих процесів через алгоритмізацію при цьому не завжди означає юридичну вірність укладення окремих «смарт-контрактів». Відтак правомірним є укладення тих смарт-контрактів, які здійсненні із додержанням вимог законодавства щодо укладення цивільних договорів.

Список використаних джерел

1. Ярова К.О. Криптовалюта: визначення правового статусу в Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 50–56.
2. Беляков К.І., Золотар О.О. Суспільно-гуманітарні наукові дослідження в Україні: інформаційний вимір. *Енциклопедія соціогуманітарної інформології* / за заг. ред. проф. К.І. Белякова. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. 472 с.
3. Бортник Н., Єсімов С. Відносини в мережі Інтернет як об'єкт правового регулювання. *Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Юридичні науки*. 2019. № 22. С. 147–153.

4. Шимон С.І. Майнові права в контексті сучасних концепцій права власності в цивілізації. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 192–194.
5. Кохановська О.В. Цивільно-правова відповідальність суб'єкта інформаційних відносин за умов подальшого розвитку автономних роботів і штучного інтелекту: модернізація цивільно-правової відповідальності. *Матеріали міжн. науко-практ. конф. (18 жовт. 2019 р.)*. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка. С. 94–98.
6. Некіт К.Г. Цифрові дані та інформація як об'єкти права власності. *Часопис цивілістики*. 2021. № 42. С. 38–44.
7. Сават'є Р. Теория обязательств: юридический и экономический очерк. Москва : Прогресс, 1972. 440 с.
6. Гусь А.В. Правовая природа нематериальных активов. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 5. С. 154–157.
9. Душаева А.А. Smart-контракты в юриспруденции. *Web of Scholar*. 2018. № 6(24). С. 39–43.

References

1. Yarova, K. O. (2017) Kryptovaliuta: vyznachennia pravovoho statusu v Ukraini [Cryptocurrency: determination of legal status in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, 10, 50–56 [in Ukrainian].
2. Beliakov K.I., Zolotar O.O. (2020) *Suspilno-humanitarni naukovі doslidzhennia v Ukraini: Informatsiyni vymir [Social and humanitarian scientific research in Ukraine: informational dimension]*. U kn.: Entsyklopediia sotsiohumanitarnoi informolohii. Za zah. red. prof. K. I. Bieliakova. Kyiv: Helvetyka, 1, 472 p. [in Ukrainian].
3. Bortnyk N., Yesimov S. (2019) Vidnosyny v merezhi Internet yak ob'iekt pravovoho rehuliuвання [Relations on the Internet as an object of legal regulation]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu Lvivska politekhnika. Seriia: Yurydychni nauky*, 22, 147-153 [in Ukrainian].
4. Shymon, S. I. (2012) Mainovi prava v konteksti suchasnykh kontseptsii prava vlasnosti v tsyvilizatsii [Property rights in the context of modern concepts of property rights in civilization]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2, 192-194 [in Ukrainian].
5. Kokhanovska, O. V. Tsyvilno-pravova vidpovidalnist subiekta informatsiinykh vidnosyn za umov podalshoho rozvytku avtonomnykh robotiv i shtuchnoho intelektu [Civil liability of the subject of information relations in the conditions of further development of autonomous robots and artificial intelligence]. *Matvieievski tsyvilistychnе chytannia. Materialy mizhn. nauk.-prakt. konf. (18 zhovt. 2019)*. Kyiv: KNU imeni Tarasa Shevchenka, 94-98 [in Ukrainian].
6. Nekit, K.H. (2021) Tsyfrovi dani ta informatsiia yak ob'iektyprava vlasnosti [Digital data and information as objects of property rights]. *Chasopys tsyvilistyky*, 42, 38-44 [in Ukrainian].
7. Savate, R. *Teoriya obiazatelstv: yurydycheskyi y ekonomycheskyi ocherk [Theory of obligations, legal and economic essay]*. M.: Prohress, 440 p. [in Russian].
8. Hus, A.V. (2019). Pravovaia pryroda nemateryalnikh aktyvov [Legal nature of intangible assets]. *Porivniialno-analitychne pravo*, 5, 154-157 [in Ukrainian].
9. Dushaeva A.A. Smart-kontrakty v yurysprudentsyy [Smart contracts in jurisprudence]. *Web of Scholar*. 2018. № 6(24). P. 39-43. [in Russian].

Michurin Yevgen,

Doctor of Law, Professor

(V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

FEATURES OF VIRTUAL GOODS IN THE STATICS AND DYNAMICS OF CIVIL LEGAL RELATIONS

With the further development of digital technologies, their introduction into public life will deepen. The process of implementing digital technologies in law is currently underway. Depending on the subject and method of its legal regulation, the law includes the specified social relations in the sphere of the corresponding legal regulation. Due to the novelty of relationships with digital objects, their wired regulation is under development. Currently, the scientific problem is the classification of digital objects. The legal nature of these objects needs to be clarified. It was found that there are the following approaches to the study of digital technologies: technocratic, complex law, special law. The special legal approach has the following directions: public law, private law and research of digital technologies as an object of intellectual property law. In private law, it is more correct to use the concept of "virtual good". The concept of absolute rights is studied. The possibility of applying the concept of property rights to the legal regulation of digital technologies has been proved. Features of digital technology ownership have been identified. It is proposed to consider the de facto owner of a digital technology object as a person who has access rights to it. This access is through authentication and verification. That is, entering the login and password of the appropriate user. The application of classifications of contracts in civil law to digital technology objects is analyzed. In particular, for legal purposes: agreements on the transfer of ownership, rights of use, provision of services, performance of works. It has been found that these classifications can be applied to them, taking into account the characteristics of digital technology objects.

Key words: virtual property, virtual goods, cryptocurrency, virtual property.

Надіслано до редколегії 20.11.2022